

DONESENA DUGOROČNA STRATEGIJA OBNOVE NACIONALNOG FONDA ZGRADA

Visokoučinkovit i dekarboniziran fond zgrada

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Glavni cilj Dugoročna strategija obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. jest odrediti djelotvorne mjere za dugoročno poticanje troškovno učinkovite integralne obnove nacionalnoga fonda zgrada Hrvatske do 2050.

Dekarbonizacija gospodarstva

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 14. prosinca 2020. usvojen je Prijedlog odluke o donošenju Dugoročne strategije obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. Glavni cilj te strategije jest odrediti djelotvorne mjere za dugoročno poticanje troškovno učinkovite integralne obnove nacionalnoga fonda zgrada Hrvatske do 2050.

Dugoročna strategija obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. donesena je radi podupiranja obnove nacionalnoga fonda stambenih i nestambenih zgrada, javnih i privatnih, te transformacije postojećega fonda zgrada u energetske visokoučinkovite i dekarbonizirane fondove zgrada do 2050. Izrada nacrtu te strategije proizlazi iz obveza Hrvatske prema Europskoj ko-

misiji. Donosi se u skladu sa Zakonom o gradnji svakih deset godina te se dostavlja Europskoj komisiji, a po potrebi može se ažurirati svakih pet godina.

Tom se strategijom definiraju ciljevi, plan i mjere s mjerljivim pokazateljima napretka za dekarbonizaciju fonda zgrada, integralnu obnovu i građenje zgrada gotovo nulte energije, za smanjenje emisija stakleničkih plinova, povećanje udjela obnovljivih izvora, poboljšanje energetske sigurnosti, smanjenje energetske siromaštva, uvođenje inovacija i pametnih tehnologija koje zgradama omogućuju da potpomognu sveukupnu dekarbonizaciju gospodarstva, promicanje elektromobilnosti te zaštite od požara i rizika od pojačane seizmičke aktivnosti u Republici Hrvatskoj. Glavni je cilj Dugoročne strategije na temelju utvrđenoga ekonomsko-energet-

ski optimalnoga modela obnove zgrada identificirati djelotvorne mjere za dugoročno poticanje troškovno učinkovite integralne obnove nacionalnoga fonda zgrada Republike Hrvatske, koji obuhvaća sve zgrade stambenoga i nestambenoga sektora (javnoga i privatnoga), u energetske visokoučinkovite i dekarbonizirane fondove zgrada do 2050.

Za postizanje tih ciljeva postojeće mjere ponajprije obuhvaćaju provedbu nacionalnih programa energetske obnove za različite tipologije zgrada. Programi energetske obnove zgrada donose se u skladu sa Zakonom o gradnji do 30. lipnja 2021. te će se u njima utvrditi financijska sredstva potrebna za sufinanciranje.

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine pristupilo je izradi Dugoročne strategije obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050., uzimajući u obzir sljedeće:

- izvješće Europske komisije o procjeni nacionalnih strategija država članica (*JRC science for policy report "Synthesis Report on the assessment of Member States building renovation strategies"* i *Assessment of second long-term renovation strategies under the Energy Efficiency Directive* u dijelu koji se odnosi na Republiku Hrvatsku)
- rezultate i zaključke pet Otvorenih dijaloga partnera održanih od 27. rujna 2018. do 6. veljače 2020.
- izmjene u nacionalnome zakonodavstvu koje uređuje područje gradnje i energetske učinkovitosti
- najnovije dostupne statističke podatke Državnog zavoda za statistiku
- zahtjeve EU-ove Direktive 2018/844, članka 2.a
- preporuke Europske komisije (EU) 2019/786 od 8. svibnja 2019. o obnovi zgrada te preporuke Europske komisije 2019/1019 od 7. lipnja 2019. o modernizaciji zgrada.

Energetska sanacija samo je jedan element Dugoročne strategije obnove nacionalnog fonda zgrada

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine pristupilo je izradi Dugoročne strategije obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050., uzimajući u obzir i zahtjeve EU-ove Direktive te izvješća Europske komisije

Prilikom izrade Nacrta dugoročne strategije bili su korišteni zaključni rezultati i preporuke s pet Otvorenih dijaloga partnera, o kojima smo detaljno izvještavali u *Građevinaru*. Otvoreni dijalog partnera uspostavljen je radi jačanja međuresorne komunikacije i suradnje tijela državne uprave i realnoga sektora kako bi se stvorila široka mreža povezanih stručnjaka koji su spremni na zajednički dijalog i doprinos dekarbonizaciji fonda zgrada do 2050. Takvi skupovi okupljaju predstavnike državne i lokalne uprave, akademske zajednice i stručne javnosti, građevinskoga i energetskega sektora te pratećih industrija na tematskim radionicama koje organizira Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Na prethodnih pet skupova u fokusu su, među ostalim temama, bile i izmjene Zakona o gradnji vezane uz donošenje i provođenje Dugoročne strategije obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050., promicanje elektromobilnosti postavljanjem infrastrukture za punjenje električnih vozila u zgradama i na parkiralištima uz zgrade, pojednostavljivanje redovitih pregleda sustava grijanja i sustava hlađenja ili klimatizacija u zgradama, podešavanje i nadzor tehničkih sustava zgrada, definiranje zahtjeva vezanih uz postavljanje uređaja za samoregulaciju te sustave automatizacija i upravljanja zgradama kao i izmjene u sustavu izdavanja ovlaštenja za energetsko certificiranje zgrada, definiranje kri-

terija energetskega siromaštva te zaštite od požara i rizika od pojačane seizmičke aktivnosti.

U skladu s odredbama Direktive 2018/844/EU prilikom izrade Dugoročne strategije obrađeno je 11 tematskih cjelina:

1. Pregled nacionalnoga fonda zgrada Republike Hrvatske, koji obuhvaća podatke o broju, površini te građevin-

Dugoročna strategija dodatno će isticati pitanje rizika od pojačane potresne aktivnosti, a uključivanje troškova sanacije zgrada oštećenih u potresu predviđeno je unutar politika i mjera za nacionalni fond zgrada

skim i energetskim karakteristikama nacionalnoga fonda zgrada podijeljenog prema namjeni u četiri kategorije (višestambene zgrade, obiteljske kuće, zgrade javne namjene i zgrade komercijalne namjene)

- 2. Analiza ključnih elemenata programa obnove zgrada**, koja obuhvaća analizu tehničkih mogućnosti za energetske obnovu primjenom mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, analizu tehničkih mogućnosti sustava grijanja te određivanje mogućih modela održive obnove zgrada i procjene očekivanih ušteda energije
- 3. Politike i mjere za poticanje troškovno učinkovite integralne obnove zgrada**, koje obuhvaćaju pregled postojećih mjera i prepreka za integralnu energetske obnovu zgrada u Republici Hrvatskoj te prijedlog rješenja i mjera temeljenih na situaciji u Hrvatskoj i na analizi uspješnih mjera i politika država članica Europske unije
- 4. Pregled politika i mjera usmjerenih na specifična problemska područja**, koji obuhvaća pregled nacionalnoga

fonda zgrada s najgorim svojstvima te mjere odnosno programe za energetske obnovu tih zgrada, dvojbe suprotstavljenih interesa najmodavaca i najmoprimaca, nedostatke tržišta, mjere za suzbijanje energetske siromaštva, promicanje vještina, novih tehnika i tehnologija u području zgrada gotovo nulte energije i energetske obnove te zahtjeve vezane uz elektromobilnost

5. **Politike i mjere usmjerene na sve zgrade javnoga sektora**, koje obuhvaćaju pregled postojećih mjera i prepreka za energetske obnovu zgrada javnoga sektora, zgrada kulturne baštine te zgrada u vlasništvu i korištenju oružanih snaga Republike Hrvatske
6. **Nacionalne inicijative za promicanje pametnih tehnologija i dobro povezanih zgrada i zajednica kao i vještina i obrazovanja u građevinskome sektoru i sektoru energetske učinkovitosti**, koje obuhvaćaju pregled politika i mjera za promicanje pametnih tehnologija i dobro povezanih zgrada i zajednica (*Zagreb Smart City, Rijeka Pаметan grad za razdoblje 2019. – 2020. godine, Zadar Urban Mobility 4.0, Pametni grad Dubrovnik, Grad Bjelovar-Smart City*) te pregled postojećih politika i mjera za promicanje vještina i obrazovanje u građevinskome sektoru i sektoru energetske učinkovitosti (*Croskills, Green Building Pro, BuildUp* i druge)
7. **Plan s mjerama, mjerljivim pokazateljima napretka i pokazateljima za ključne točke 2030, 2040 i 2050**, koji obuhvaća dugoročni plan s mjerama za dekarbonizaciju nacionalnog fonda zgrada do 2050. te mjerljive pokazatelje napretka kao što su broj i površina obnovljenih zgrada, povećanje kvalitete vanjske ovojnice, broj zgrada nZEB i drugo. Također obuhvaća okvirne relevantne ključne točke za 2030., 2040. i 2050. te doprinos okvirnome nacionalnom cilju poboljšanja energetske učinkovitosti
8. **Procjena očekivanih ušteda energije i širih koristi**, koja obuhvaća procjenu ušteda energije primjenom metoda odozdo prema gore za svaku

predloženu mjeru energetske obnove zgrada te procjenu smanjenja emisija ugljikova dioksida, doprinos postizanja ciljeva energetske učinkovitosti EU-a, makroekonomske učinke na BDP, zaposlenost i državni proračun, procjenu ostalih koristi energetske obnove nacionalnoga fonda zgrada kao što su vrijednosti nekretnina te one vezane uz smanjenje rizika po zdravlje, razika energetske siromaštva i dobave energije. Procjena očekivane uštede energije i širih koristi integralne obnove nacionalnoga fonda zgrada utemeljena je na računskim i modelskim podacima te se temelji na činjenici da ulaganja u integralnu obnovu zgrada stvaraju puno šire ekonomske koristi od samih energetske ušteda i poboljšanja kvalitete stanovanja i rada.

9. **Zaštita od požara i rizika povezanima s pojačanom potresnom aktivnošću** koji utječu na energetske obnovu i životni vijek zgrada. Poticanjem integralne obnove zgrada povećava se obuhvat analiza i kvaliteta rješenja zaštite od požara.
10. **Procjena potrebnih ulaganja i potpore mobilizaciji ulaganja u obnovu**, koja obuhvaća procjenu potrebnih ulaganja prema Strategiji energetskog razvoja RH i Integralnom nacionalnom i energetskom i klimatskom planu te identifikaciju izvora financiranja (postojeći izvori financiranja, financijske barijere i ograničenja te dugoročni model financiranja energetske obnove i izvora financiranja) kao i aktivnosti za mobilizaciju ulaganja
11. **Sažetak rezultata javnoga savjetovanja o dugoročnoj strategiji**, koji obuhvaća opis i rezultate modaliteta javnoga savjetovanja, a to su Otvoreni dijalog partnera, Povelja o suradnji u cilju dekarbonizacije zgrada do 2050. te rezultati javnoga savjetovanja.

U Dugoročnoj strategiji ističe se rizik od potresne aktivnosti

S obzirom na izvanredne okolnosti uzrokovane potresom koji je 22. ožujka 2020. pogodio Zagreb i okolicu, Dugoročna

strategija dodatno će isticati pitanje rizika od pojačane potresne aktivnosti. Uključivanje troškova sanacije zgrada oštećenih u potresu predviđeno je unutar politika i mjera za nacionalni fond zgrada. Osim iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na temelju Dugoročne strategije povlačit će se financijska sredstva iz Fonda za oporavak i otpornost (engl. *Recovery and Resilience Facility*). Taj instrument u vrijednosti od 672,5 milijardi eura najvažniji je dio izvanrednih napora koje Europska unija ulaže u oporavak u obliku instrumenta *Next Generation EU*, plana vrijednog 750 milijardi eura, o kojemu su čelnici i čelnice EU-a postigli dogovor u srpnju 2020. Njime će se država članicama pomoći u prevladavanju gospodarskih i socijalnih posljedica pandemije bolesti COVID-19 te će se omogućiti da njihova gospodarstva provedu zelenu i digitalnu tranziciju te postanu održivija i otpornija. Kako bi dobile potporu iz mehanizma za oporavak i otpornost, države članice moraju izraditi nacionalne planove za oporavak i otpornost u kojima se utvrđuju njihovi programi reformi i ulaganja do 2026.

Osim ESI fondova na temelju Dugoročne strategije povlačit će se financijska sredstva iz Fonda za oporavak i otpornost (*Recovery and Resilience Facility*)

Izvor

Vlada RH, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine